

Interim- ita arguitur, Pluralitas est superflua, quando non
tar repli- plus de bonitate, & perfectione est in pluribus, quā
ca. in vno, dicente primo Philosopho in pluribus: Si
aliquid eque bene fieri potest per vnum, sicut per
plura, magis ponendum est vnum, quam plura. Ad
hoc inquam respondet Richardus, qd fallum est, quod
plenitudo bonitatis est ratio pluralitatis. ¶ Ad
quartam respondendum, quod d' Auerrois in isto, si-
cut in multis alijs, contra fidem Christianam enor-
miter, & damnablemque errauit, quemadmodum con-
demnati hæretici: quia ex considerationibus crea-
turarum, præsumpsit immoderanter iudicare de
creatore, quasi tota creatoris perfectio, proprietates
eminentia, plenarie relincerent in creaturis, atq; ex
eis possent cognosci, cum tamē vniuersitas totusq;
ordo entis creati, infinitè à plena Dei ac diuinorum
representatione deficiat. Itaque dico, qd totæ tres
personæ, seu totum aggregatum, vt verbis illius re-
probi vtar, sunt vna res, vnusq; subsistens Deus, &
vna essentia realiter, non intentionaliter, aut logi-
cè, secundum quod sanctus asserit Augustinus, qd pa-
ter, & filius, & spiritus sanctus sunt vna summa res,
vt potè vnus Deus existentialiter, nō per abstractio-
nem. Sunt equidem tres respectiue, & vna res
absoluta, prout hoc infra tractabitur. Huius tamen
non inuenitur per omnia simile in creaturis. nec mi-
rum, cum creata essentia increatæ essentia perfectio-
nem plenè imitari, participare, aut representare nō
valeat. imò vt tractum est, in infinitū inde deficiat.
Idcirco decepti sunt, & eternaliter perierunt, qui
in his, quæ fidei sunt, voluerunt ex creaturis immo-
deratè iudicare de creatore. Verum tamen in creatu-
ris inuenitur aliquoties simile huius, cum in rebus
creatis videamus aliqua esse eadem gñe, aliqua spe-
cie. ¶ Ad quintam instantiam, quæ est confirmatio
argumenti nunc tacti, dicendum qd vtiq; diuina ef-
sentia sicut, & deitas ipsa, est res vna subsistens, & p-
sona, loquendo de persona absolute, prout philoso-
phi, & iudei, ac Saraceni loquuntur de persona in
diuinis, & nihilominus ipsa essentia communicabi-
lis est, & communicata filio, & spiritui sancto, ac tri-
bus supergloriosis personis communis: & hoc est
ex infinita exuberantia bonitatis, & plenitudinis
diuinæ essentia, in se penitus illimitatæ, & in contra-
ctæ, quod nulli creatæ pot conuenire essentia, cum
in seipsa sit limitata, atq; ad certum gradum boni-
tatis, entitatis, & perfectionis artata. Et hoc non at-
tenderunt infideles, neq; philosophi. Hinc asserit Ale-
xander, qd essentia possit pluribus communi-
cari, est perfectio: sed ipsam diuersificari, & multiplicari
in his, quibus communicatur, est imperfectio: quia
videlicet per diuinitatem super differentias in il-
lis cōtrahitur. diuinæ autem essentia oportet affici
bere omnem perfectionem, & omnem imperfectio-
nem remoueri ab ea. Quamuis autem diuina essen-
tia sit modo iam tacto persona, non tamen est con-
cedendum, qd in diuinis sint quatuor personæ: quia
diuina essentia non est extra tres personas subsistens,
nec ab illa earum, neq; a tribus simul distincta rea-
liter. ¶ Ad sextam dicendum, qd tam filius, quam spi-
ritus sanctus, est ens æternum perfectum, & indepē-
dens, quamuis productum: quonia ab emanatione
& productione diuina ad intra, remouenda est ois
imperfectio annexa emanationib; pductionibusq;
ad extra. Ideo omnis potentialitas, omnis dependē-
tia, omnis inferioritas, prout longe ab ea, nec est in ea
non esse ante esse, nec re, nec intellectu: quonia non
est ibi pductio ex nihilo, nec ex materia, sed de sub-
stantia patris: & idem numero esse absolutū, quod

habet produciens, communicatur personæ pductæ.
Propterea nec filius, nec spiritus sanctus esset nihil,
aut esse desineret, si per impossibile sibi ipsi relin-
queretur. ¶ Circa hoc scribit Scotus: Non sequitur,
si est productum, est dependens, quando produci-
tur in eadem natura: & concedo, qd sic productū, æque
independenter habet naturam diuinam, sicut pro-
duciens. Nec tamen sequitur, qd vnum non pregre-
ret alterum, quia est quidam ordo præexistentia si-
ne ordine dependentia, dum vnum est ab alio in ea-
dē natura. Hæc Scotus. ¶ Ad septimā ridetur, quod
ea quæ sunt cōuertibiliter idem vni tertio singulari
sunt eadē inter se, diuina aut essentia, cū nulla diu-
ina psona est cōuertibiliter idē, cū sit tribus perso-
nis cōmunis. ¶ Porro Scotus ad istud ridet: Qñ ar-
guis, Quæcūq; sunt, vnū, & idē vni, & eidem, sunt
eadem inter se. Dicendum, qd quæcūq; sunt idē
vni, & eidem simpliciter, sunt eadem simpliciter il-
la identitate, qua sunt idem illi vni: aliter esset pa-
ralogismus accidentis. Et quando dicitur, pater est
idem deitati, dico quod non est idem ei formaliter.
Idcirco non potest concludi formalis identitas, in-
ter patrem, & filium. Quod si dixeris, Nolo conclu-
dere identitatem formalem, sed personalem: Dico
quod nec identitas suppositi inter eos potest con-
cludi: quia sic medium non est idem vtrique extre-
mo, quoniam non est eadem natura patri, & filio
per eandem subsistentiam. Vnde si medium sit idem
aliqua identitate, & extrema sint eadem medio il-
li illa identitate, extrema necessariō inter se eadem
erunt simili identitate. Si dixeris, nolo quod mediū
sit formaliter idem extremis, nec idem secundum
eandem subsistentiam, sed quod sint idem essentiali-
ter, quod est manifestè verum, & prius concessum:
ergo sequitur, quod pater sit essentialiter filius, &
ita nec vnum erit extra essentialem rationem alte-
rius: Dico, qd si accipiat medium secundum idem
titatem essentialem extremis, sequitur, quod extre-
ma habeant vnā essentiam extremis, sequitur, qd
extrema habeat vnā essentiam eis communicatam.
Ideo sequitur, qd pater sit idem, quod filius. Nec ta-
men, qd pater sit filius: quia tunc concluderetur idē-
titas formalis, vel suppositiua. Hæc Scotus.

¶ Preterea Frācisus de Maronis ad istā obiectio-
nem ridet: Ad illud principii p se notū, quæcūq;
sunt eadem vni, & eidē, sunt eadem inter se, quadru-
pliciter respondet. Aliqui dicunt, qd non tenet in ter-
minis illimitatis, diuina aut essentia est illimitata.
Alij dicunt, qd non tenet in nō adæquatis, vt si idem
corpus diuina virtute in duobus sit locis, quorum
vnus non asistit alteri. Alij asserunt, qd non tenet in
non proportionatis, sicut, idem potest esse in diuer-
sis. Qñ, quæ nō sunt simul. Alij dicunt, qd non tenet in
terminis non cōuertibilibus, quales sunt diuina ef-
sentia, atque relatio: quia licet Socrates sit homo, &
Plato sit homo, non tamē Socrates est Plato. Et pro-
pter hoc in secunda figura ex puris affirmatiuis nō
potest fieri syllogismus. Sed nulla harum solutionū
valet secundum Franciscum. Prima non, quia cum
forma syllogistica teneat virtute huius principij, eo
enim, qd extrema vniuntur in medio in præmissis,
vniunt inter se in conclusionē, tunc nunq; teneret
forma syllogistica in diuinis. Secunda quoq; nō va-
let, quia cōiunctio extrinseca nunquā arguit intrinse-
cā, licet intrinseca arguat bene extrinsecā. Si n. cor-
pus esset locus, & esset in duobus locis, tunc bene se-
queretur, qd duo loca esset vnus locus. Nec tertia va-
let. qm Qñ non est idē cū re tēporali, & p cōsequens
nec ipsa Qñ adiunice, sicut de secūda est dictum.

F Nec

Scotus.

7 Eadē vni
tertio sunt
eadem in-
ter se.Frācisus
Maro.